

Advies : Natuurtoets Winkelcentrum De Blenk, te Ulfth (Gemeente Oude IJsselstreek)

Datum : 19 november 2013
Opdrachtgever : De grutterij beleggings- en financieringsmaatschappij
Ter attentie van : de heer J. van Rens

Projectnummer : 211x06693

Opgesteld door : Ineke Kroes

Bij ruimtelijke planvorming en ingrepen is het verplicht om een toetsing aan de natuurwetgeving uit te voeren. Middels een verkennend flora- en fauna onderzoek is een beoordeling gemaakt van de mogelijke effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt helder of het plan niet in strijd is met de natuurwetgeving.

Wettelijk kader; Natuurbescherming in Nederland

In Nederland is de bescherming van de natuur vastgelegd in de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en Faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese wetgeving (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Naast deze wetgeving vindt op rijksniveau, vanuit het Natuurbeleidsplan, een beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS wordt uitgewerkt op provinciaal niveau, door het Streekplan Gelderland.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. Het gaat hierbij om gebieden die vanuit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn aangewezen zijn (of worden) als Natura 2000 gebieden. Als er naar aanleiding van projecten, plannen of activiteiten significante risico's zijn op negatieve effecten, dienen deze risico's vooraf in kaart gebracht en beoordeeld worden. De projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op beschermde natuur binnen een Natura 2000 gebied, of een Beschermde Natuurmonument, zijn vergunningsplichtig.

Rijksbeleid, Provinciaal beleid en Gemeentelijk beleid

Voor de Provincie Gelderland is het Rijksbeleid uitgewerkt in het Provinciaal beleid, in het streekplan. In de streekplanuitwerking "Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur" wordt de EHS verder uitgewerkt. De EHS is een robuust netwerk van bestaande natuurgebieden, gebieden met nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden.

Verder behoren ook beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de Ruimtelijke Verordening Gelderland en het Natuurbeheerplan 2009 en de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en Faunawet

Door de Flora- en Faunawet wordt de bescherming van planten- en diersoorten geregeld, met als doel behoud van biodiversiteit. De wet bestaat uit een algemene zorgplicht voor alle in het wild levende inheemse soorten. Daarnaast is er een aantal verbodsbepalingen opgenomen die gelden voor beschermde soorten, waarbij de beschermingsgraad van de soort bepalend is voor de mate van bescherming.

Zorgplicht houdt in dat een initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade op aanwezige soorten te voorkomen, of zo veel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het voorkomen van verontrusting in kwetsbare perioden (winterslaap, voortplantingstijd en afhankelijkheid van jongen). De zorgplicht geldt overal in Nederland, voor alle planten en dieren, ook als er een vrijstelling of ontheffing is verleend.

De verbodsbepalingen gelden voor beschermde soorten en hun vaste rust- en verblijfplaatsen. Beschermde soorten zijn aangewezen in 3 tabellen, te weten: algemene beschermde soorten in Tabel 1, overige soorten in Tabel 2, en zwaar beschermde soorten in Tabel 3. Verder zijn alle vogels en hun bewoonde nesten beschermd. Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit Tabel 2 en Tabel 3, en met vogels. Voor vogels is een lijst opgesteld van jaarrond beschermde nesten, en vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor soorten uit Tabel 1 een vrijstelling voor de verbodsbepalingen.

Als er in het plangebied beschermde soorten voorkomen die niet onder de vrijstelling vallen, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze natuurtoets

In de natuurtoets zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet en de planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 23 oktober 2013 door een ecooloog van BRO een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke standplaatsen van beschermde planten en verblijfplaatsen van beschermde dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens zoals provinciale natuurgegevens en verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten op de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

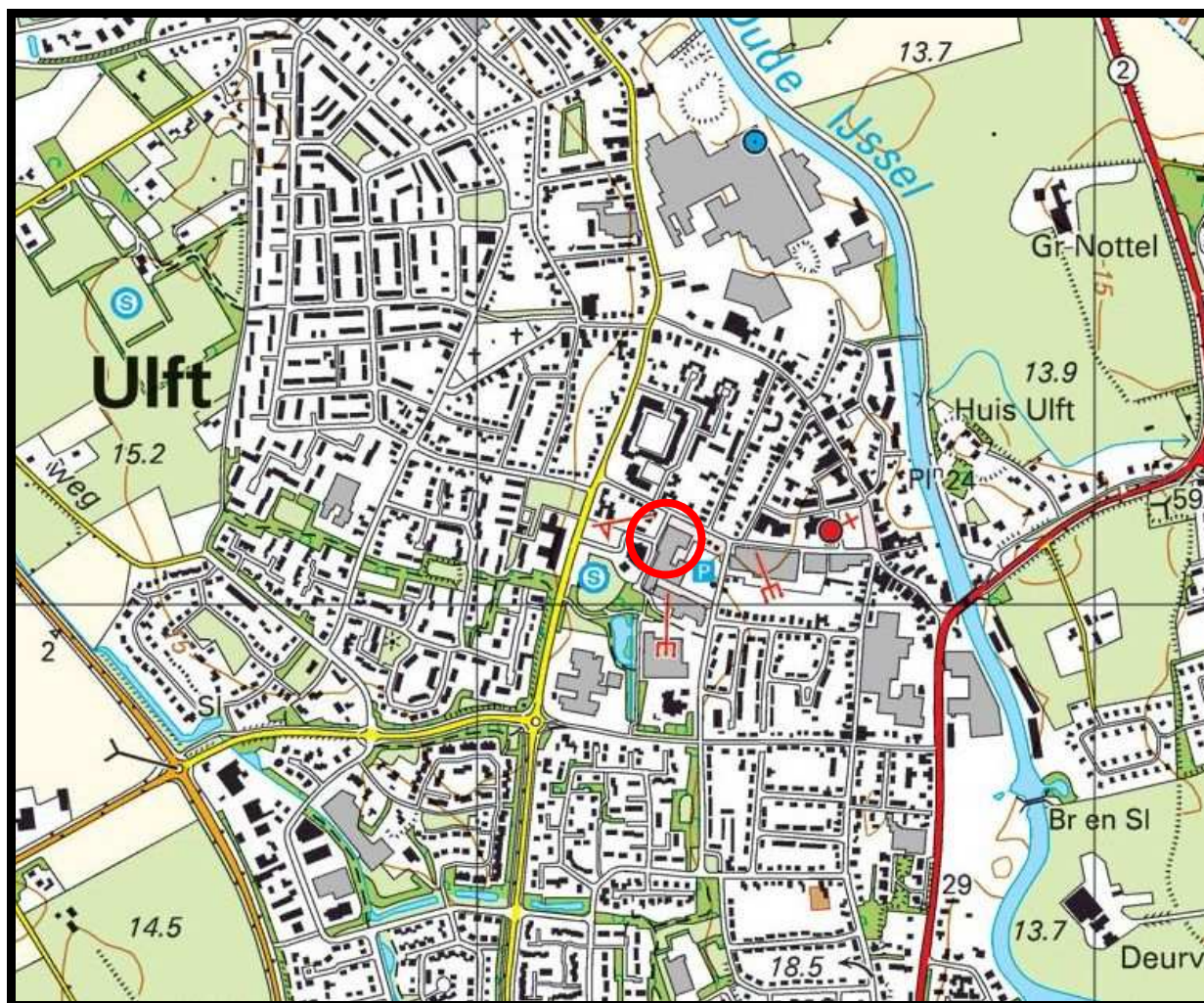
Ligging van het plangebied

De onderzoekslocatie betreft een deel van winkelcentrum De Blenk in het dorp Uift. De planlocatie is gelegen aan de Blenk, de Middelgraaf en de Kerkstraat. Het gaat om een gedeeltelijk overdekt winkelcentrum met een supermarkt, een bank, en daarnaast ongeveer 8 winkels en kiosken en aanliggende parkeerplaats, er liggen enkele groenstroken maar het overgrote merendeel is bestraat. De directe omgeving bestaat uit bebouwing,

De Amersfoortcoördinaten van het midden van de locatie zijn:

X= 223.177, Y= 433.885.

De ligging van het plangebied is te zien in bijgevoegde afbeeldingen (figuur 1 en 2).

Figuur 1 Ligging van het plangebied (rood omcirkeld).

Figuur 2. Ligging van het onderzoeksgebied, rood omlijnd (bron ondergrond: Google Maps).

Huidige situatie

Het plangebied ligt in centrum van Ulft. Het plangebied zelf bestaat uit bebouwing, met daarin functies als winkels, een cafetaria, bank etc. Het winkelcentrum geeft een sterk verouderde indruk. De overkapping en de luifels zijn verouderd en geven een rommelige indruk. Het centrum zelf is overdekt en niet beplant. Ten oosten van het plangebied is een parkeerplaats. Ten noorden en westen van het plangebied zijn woonhuizen gelegen. Ten zuiden is wat openbaar groen, een paar bomen en wat lage struikjes en een tweede parkeerplaats. De figuren 3 t/m 6 geven de huidige situatie weer.

Toekomstige (geplande) situatie

Het ontwerp voorziet in de uitbreiding van de supermarkt met de daarbij behorende personeelsruimte en laad- en losruimte). De laad en losruimte ligt aan De Blenk, ter hoogte van de Kerkstraat. De overige detailhandelsvoorzieningen liggen ten zuiden van de supermarkt en met de uitbreiding wordt in feite de opzet gevolgd zoals dit in de huidige situatie al het geval is. De parkeervoorzieningen voor zowel de supermarkt als de detailhandel liggen aan de oostzijde van het plangebied, aan de Middelgraaf.

Ten opzichte van de bestaande situatie wordt een deel van de bestaande bebouwing gesloopt. Naast de uitbreiding van de supermarkt nemen ook de vierkante meters aan overige detailhandelvoorzieningen toe om deze winkelunits in een courante uitbreidingsvraag te kunnen voorzien. Dit wordt mogelijk gemaakt door aan de bestaande bebouwing extra vierkante meters toe te voegen op plekken die een versterking voor de begeleidende bebouwingsstructuur vormen. Dit betreffen met name toevoegingen aan de voorgevels om meteen representatieve entrees te kunnen realiseren.

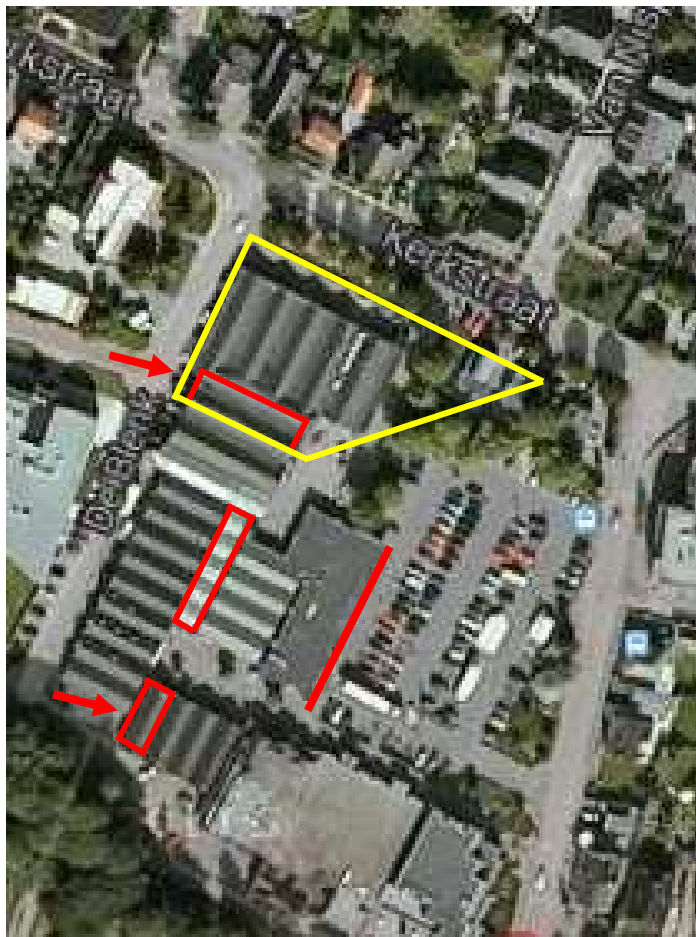
Figuur 3 (rechts)

Overzicht van de onderzoekslocatie met daarin aangegeven de geplande veranderingen.

Het gele vlak geeft de uitbreiding van de supermarkt weer.

De rode omlijnningen geven de sloop weer van de diverse onderdelen. Het rode blok en de rode lijn in het midden van de figuur geven de sloop weer van de verschillende overkappingen en luifels.

De rode vlakken welke aangegeven zijn met een rode pijl, betreffen gebouwen welke worden gesloopt.

Figuur 4. Zicht op de luifel die zal verdwijnen (zie ook rode lijn Figuur 3)

Figuur 5. De overkapping van het winkelcentrum, die gaat verdwijnen (zie ook figuur 3, het rode vlak in het midden).

Figuur 6. Een overzicht van de locatie van het te slopen pand aan de zuidzijde. De rode pijl geeft het te slopen pand zelf aan.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van door de natuurbeschermingswet beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde wettelijke beschermde natuurgebied, De "Gelderse Poort", ligt op ca. 16 km ten zuidwesten van het plangebied. Gezien deze afstand en de beperkte omvang van de ontwikkeling hoeft in het plan geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Planologische gebiedsbescherming

De locatie ligt geheel buiten de EHS of Provinciale gebiedsbescherming. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken vanuit de provinciale gebiedsbescherming worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Toetsing Flora- en Faunawet

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten zijn aangetroffen. Het plangebied bestaat voornamelijk uit bestrating, met een klein deel intensief beheerd groen. Om die reden is het niet te verwachten dat beschermde vaatplanten voorkomen op deze locatie.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is geen geschikte habitat voor grondgebonden zoogdieren. Enkele algemeen beschermde diersoorten van Tabel 1 kunnen wellicht van het gebied gebruikmaken, zoals huisspitsmuis, egel, et cetera.

Voor de genoemde soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Sporen van strenger beschermde soorten (Tabel 2 en Tabel 3) zijn op de locatie niet aangetroffen.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen (conform stappenplan vooronderzoek vleermuizen, bron: www.vleermuis.net). De omgeving van het plangebied leent zich voor vleermuizen. Binnen het plangebied zelf, en in de directe omgeving van het plangebied zijn geen dikke bomen aanwezig. Er zijn geen opgaande gewassen (>1.50 m) binnen, of in de directe omgeving van het plangebied. Er zijn wel dunne bomen aanwezig, die mogelijk deel uitmaken van een vliegroute. Er is geen open water binnen, of in de directe omgeving van het plangebied. Er is geen sprake van een open gebied (>1 ha).

Er zijn gebouwen binnen het plangebied aanwezig die mogelijk van belang kunnen zijn voor vleermuizen. Aan de achterzijde van de winkels in het zuidelijk deel van de Blenk zijn open voegen aanwezig. Echter, dit geldt niet voor het gedeelte bij de supermarkt waar de sloop plaatsvindt. Hierdoor zullen eventueel aanwezige vleermuizen geen hinder van deze ingreep onder vinden.

Bij andere gebouwen zijn geen open voegen geconstateerd. Er wordt tevens een klein gebouwtje gesloopt (zie rode pijl figuur 4.) Bij dit gebouwtje werden geen aanwijzingen gevonden voor aanwezigheid van vleermuizen, er waren geen uitwerpselen of vraatsporen aanwezig. Ook werden aan het gebouwtje zelf geen aanwijzingen gevonden voor aanwezigheid van vleermuizen, zoals voegopeningen, etc.

Ook aan de luifels en overkapping werden geen aanwijzingen voor vleermuizen aangetroffen. Om die reden is het uitgesloten dat op de plaats van de gewenste uitbreiding en aanpassing zich vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen vogels waargenomen of vogelnesten aangetroffen. Het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen. Het bestrate deel leent zich uiteraard niet voor nesten. Er is wel groen en er zijn een paar bomen die gaan verdwijnen door de uitbreiding van de supermarkt. In deze bomen zijn geen nesten aangetroffen, maar broedende vogels zijn wel te verwachten binnen het plangebied

Effectenbeoordeling

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Uit het bronnenonderzoek is niet gebleken dat er in de directe omgeving jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaatsvinden dient het aanwezige groen vooraf en tijdens de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te zijn voor broedende vogels. Dit kan door

het kappen van bomen en het verwijderen van de aanwezige struiken voorafgaand aan het broedseizoen.

Vissen, amfibieën en reptielen

In het plangebied of de directe nabijheid is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën binnen het plangebied kan worden uitgesloten. Het groen in het plangebied kan deel uitmaken van landhabitat van amfibieën. Het zal hierbij gaan om leefgebied van algemene soorten zoals gewone pad en bruine kikker. Het voorkomen van strenger beschermde amfibie- en reptielensoorten is op basis van habitatvoorkeur en verspreidingsgegevens uit te sluiten.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van strenger beschermde ongewervelde soorten (Tabel 2 en 3) is met zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen.

Conclusie en aanbevelingen

- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn echter geen specifieke maatregelen nodig voor vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vissen of amfibieën.
- Over het algemeen zijn nesten van de meeste soorten vogels uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Door de werkzaamheden buiten de broedperiode (binnen het plangebied globaal half maart- half augustus) uit te voeren, wordt het risico op overtreding van de Flora- en Faunawet voor deze vogelsoorten sterk verminderd. Voor het broedseizoen is echter geen vaste periode aangegeven en de broedperiode is tevens afhankelijk van de soort. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen. Hiervoor hoeven dus geen bijzondere maatregelen worden getroffen.